

TUTKIMUSOSIO

**Kainuun maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
kainuulaisten mielipiteistä:**

1

Kainuulaiset kantavat huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista

Kainuun asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Kainuulaiset suhtautuvat maakuntahallintoon myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin. Kaksi kolmesta haluaa Kainuun yhdeksi uudistuksen maakunnista. Soteuudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan kuitenkin säilyttää kunnilla.

Kainuulaiset pitävät maakuntavaaleja eurovaaleja tärkeämpänä. Äänestämässä maakuntavaaleissa kävisi kaksi kolmesta kainuulaisesta. Ehdokkaaksi vaaleihin olisi kysyttäessä lähdössä joka seitsemäs ja maakunnalliseen lautakuntaan joka viides kainuulainen. Neljä viidestä ei pidä hyvänä, että sama henkilö olisi ehdolla useissa eri vaaleissa.

Maakuntajohtajan haluaisi valita suoralla vaalilla yli puolet maakunnan asukkaista. Maakunnallista aloiteoikeutta pitää tärkeänä kolme viidestä.

Kainuulaiset ovat vähemmän kiinnostuneita luottamustehtävistä kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Kainuussa luotetaan neuvolapalveluissa ja perusterveydenhuollossa julkiseen palveluntarjontaan, erikoislääkäripalveluissa yksityiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Kainuun osalta.

Maaseudulla asuvien ja huonotuloisten elinolot huolettavat Kainuussa

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi he näkevät näi-

den väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (58 %) kainuulaisista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Kuuden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (69 %), viljelijät (68 %), maaseudulla asuvat (66 %), eläkeläiset/ikäntyneet (66 %), opiskelijat (64 %) ja työttömät (59 %). Kaksi viidestä (40 %) pelkää oman itsensä elinolojen heikentyvän.

Kainuulaisten odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat jonkin verran koko maan väestön keskiarvosta. Kainuulaiset ovat keskimäärää useammin huolissaan viljelijöiden, opiskelijoiden ja oman itsensä elinolojen kehittymisestä.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Valtaosa (77 %) kainuulaisista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Reilu kolmannes (37 %) kainuulaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Kainuussa asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Lähes neljä viidestä (78 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Vajaa kaksi viidesosaa (38 %) ilmoittaa, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Lähes puolet (46 %) olettaa, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Kaksi viidestä (39 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Joka toinen (48 %) olettaa maakuntavaltuuston ajavan suurten kaupunkien asiaa. Miltei puolet (46 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Kainuulaisten mielipiteet poikkeavat koko maan väestön näkemyksistä. Kainuulaiset suhtautuvat maakuntavaaleihin ja maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin myönteisemmin kuin koko väestö maassa keskimäärin.

Kainuulaiset suhtautuvat maakuntahallintoon myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Enemmistö (56 %) kainuulaisista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Enemmistölle (59 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Joka toinen (50 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin. Eri mieltä on vain neljännes (24 %). Neljännes

(25 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Puolet torjuu ajatuksen (50 %).

Ajatus kuntien lakkauttamisesta ja kaikkien tehtävien siirtämisestä maakunnille tyrmätään Kainuussa (78 %). Reilu neljännes (28 %) kannattaa ja yli puolet (55 %) vastustaa maakuntaveroa. Kainuulaiset suhtautuvat maakuntahallintoon myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

Reilu neljännes siirtäisi jatkossa kulttuuripalvelut, lukiot ja ammatilliset oppilaitokset maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Tulosten mukaan ei juuri löydy asioita, joita enemmistö haluaisi siirtää maakunnan vastuulle. Eniten kannatusta kohdentuu kulttuuripalveluihin (28 %), lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin (28 %) sekä elinkeinojen edistämiseen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.) (26 %). Kainuulaisten keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka siirtäisivät kulttuuripalvelut sekä lukiot ja ammatilliset oppilaitokset maakuntien vastuulle.

Maakuntavaalit eurovaaleja tärkeämmät

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestäminen eduskuntavaaleissa. Neljä viidestä kainuulaisesta (82 %) pitää tätä melko tärkeänä tapana vaikuttaa.

Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa pitää tärkeänä neljä viidestä (77 %), maakuntavaaleissa neljä viidestä (78 %) ja eurovaaleissa kaksi kolmesta (64 %).

Kainuulaisten näkemykset poikkeavat vain hieman koko maan väestöstä. Äänestäminen eri vaaleissa ja suoravaikuttaminen on aavistuksen vähemmän tärkeää kuin koko maassa keskimäärin.

Kaksi kymmenestä kainuulaisesta voisi miettiä valtuustoehdokkuutta

Kokonaisuutena luottamustehtävistä suuresti kiinnostuneiden osuudet ovat suhteellisesti kauttaaltaan jokseenkin pieniä mutta absoluuttisesti suuria. Kainuulaisista viidesosa pitäisi kunnallisessa lautakunnassa (20 %) sekä maakunnallisessa lautakunnassa (22 %) toimimista vähintään melko mieluisana. Kuudesosa (14 %) kainuulaisista voisi lähteä maakuntavaaliehdokkaaksi pyydettyessä. Kainuulaiset ovat vähemmän kiinnostuneita luottamustehtävistä kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Kainuussa luotetaan neuvola- ja yleislääkäripalveluissa julkiseen palvelutarjontaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (sote-uudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettu-

ja sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta neljä on sellaisia, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (53 % valitsisi julkisen, 18 % yksityisen), yleislääkäripalvelut (42 % julkinen, 29 % yksityinen), hammashoitopalvelut (42 % valitsisi julkisen, 36 % yksityisen) sekä ikääntyneiden palveluasuminen (37 % valitsisi julkisen, 29 % yksityisen)

4

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (48 % valitsisi yksityisen, 30% julkisen), fysioterapiapalveluissa (41 % valitsisi yksityisen, 28 % julkisen) ja ikääntyneiden kotihoidossa (38 % valitsisi yksityisen, 32 % julkisen).

Kainuulaiset luottavat hammashoidossa keskimäärää useammin julkisiin palveluntarjoajiin ja ikääntyneiden kotihoidossa sekä fysioterapiassa yksityisiin verrattuna maan koko väestöön.

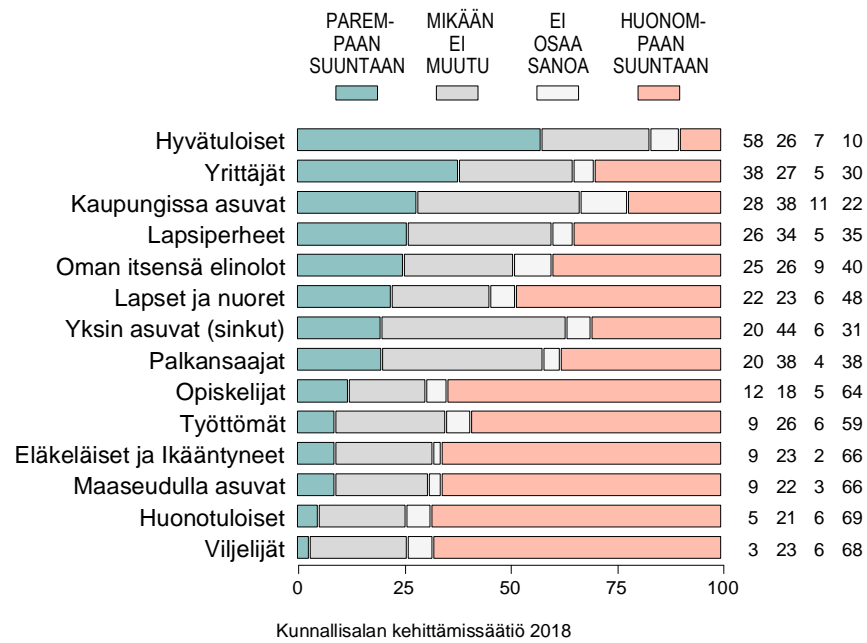
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Kainuussa 106. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Kainuussa suurimmillaan lähes kymmenen prosenttiyksikköä suuntaansa.

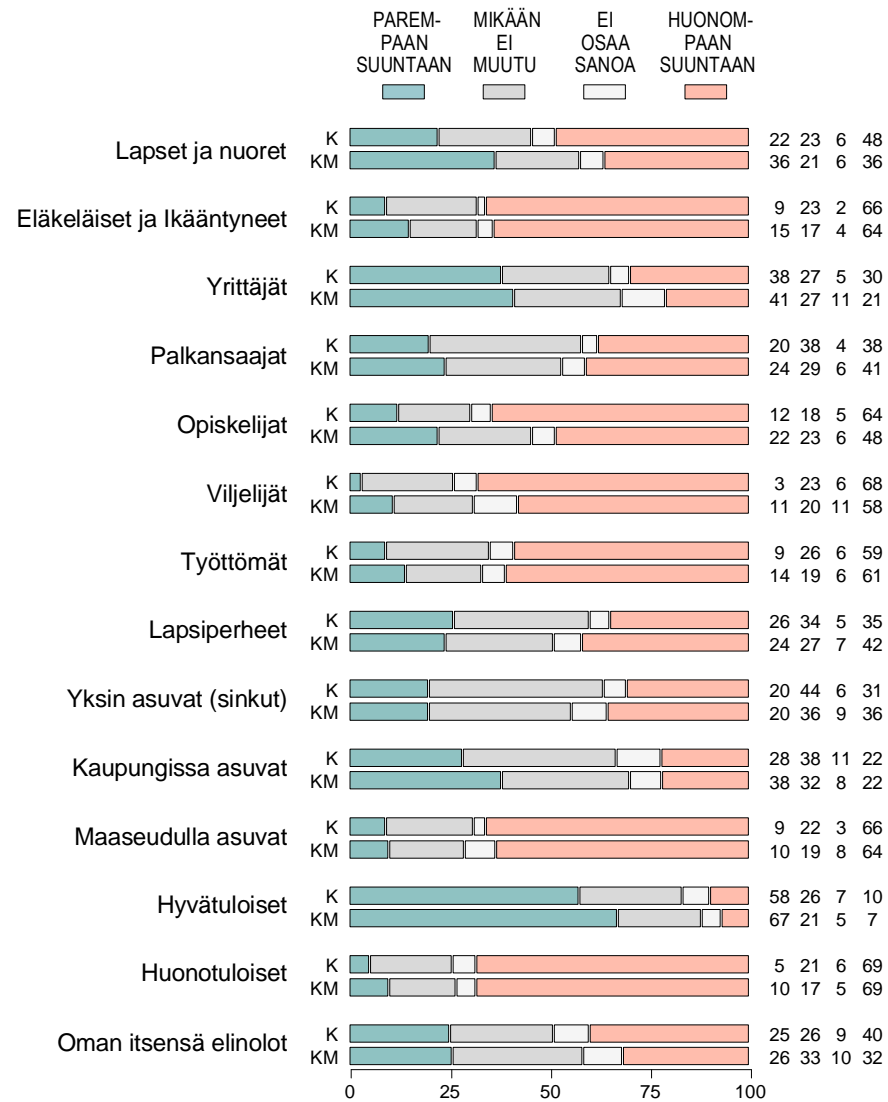
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

Kuvio 1-17. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: KAINUU (%).

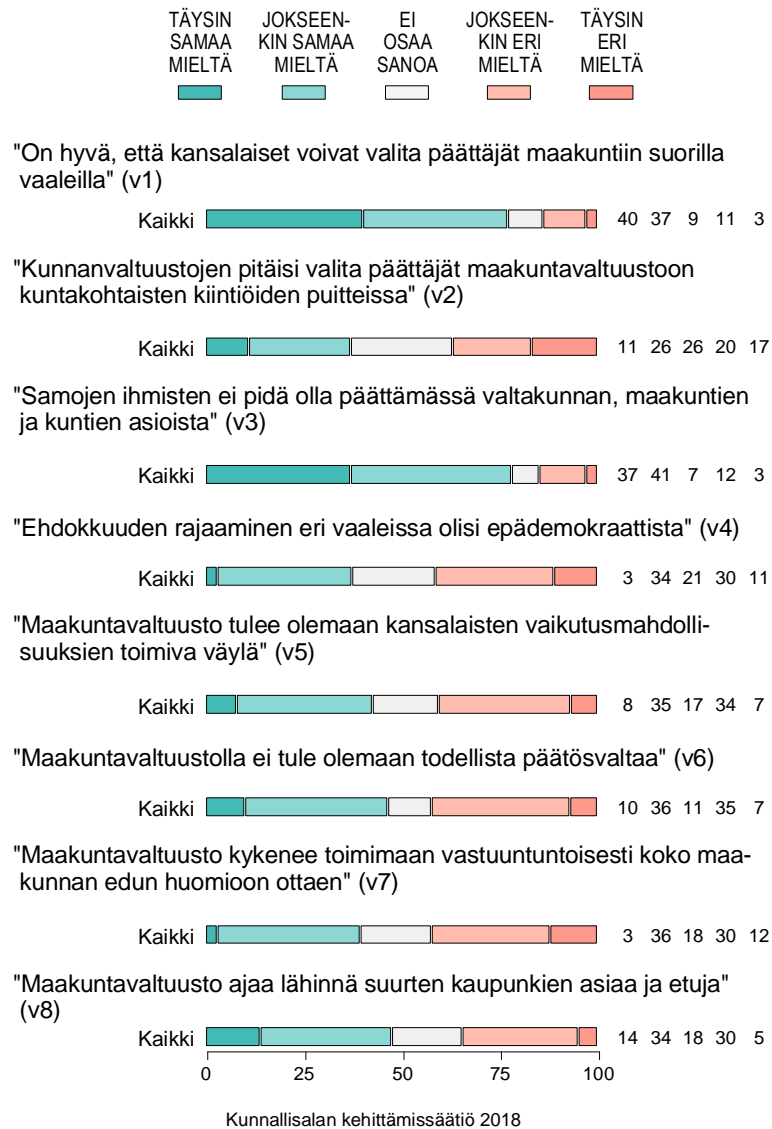

Kuvio 1-17v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
MAAKUNNASSA: KAINUU (K) vs. KOKO MAA (KM, %).

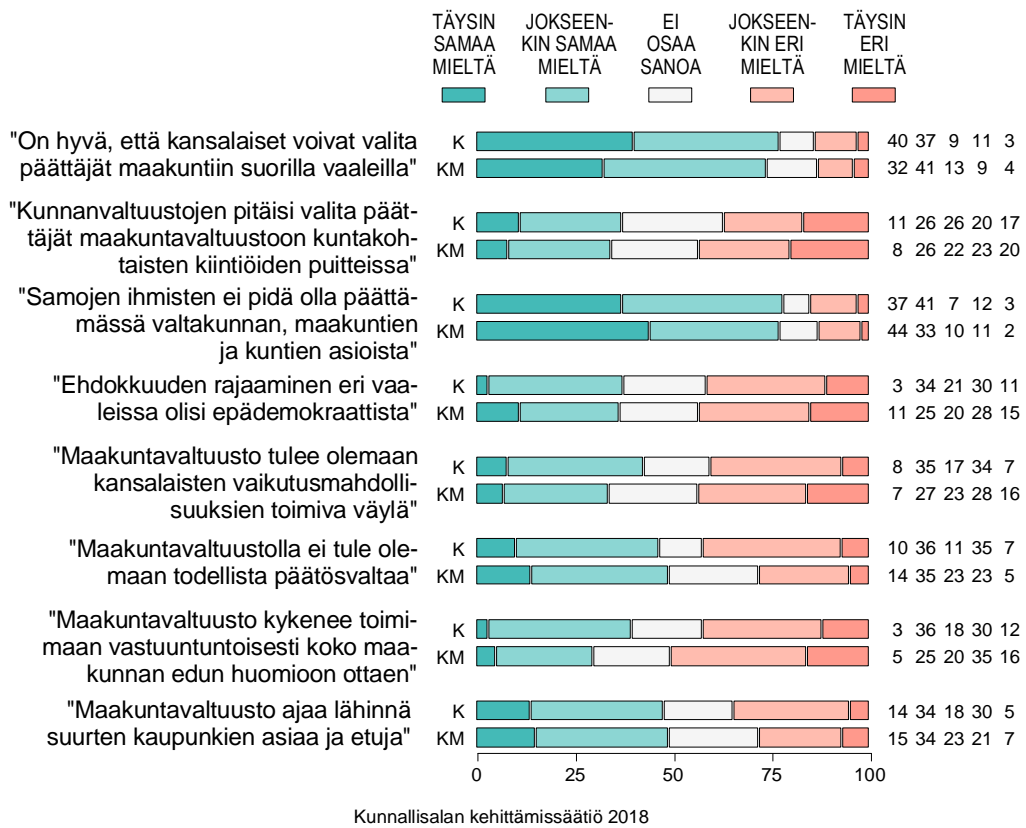

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

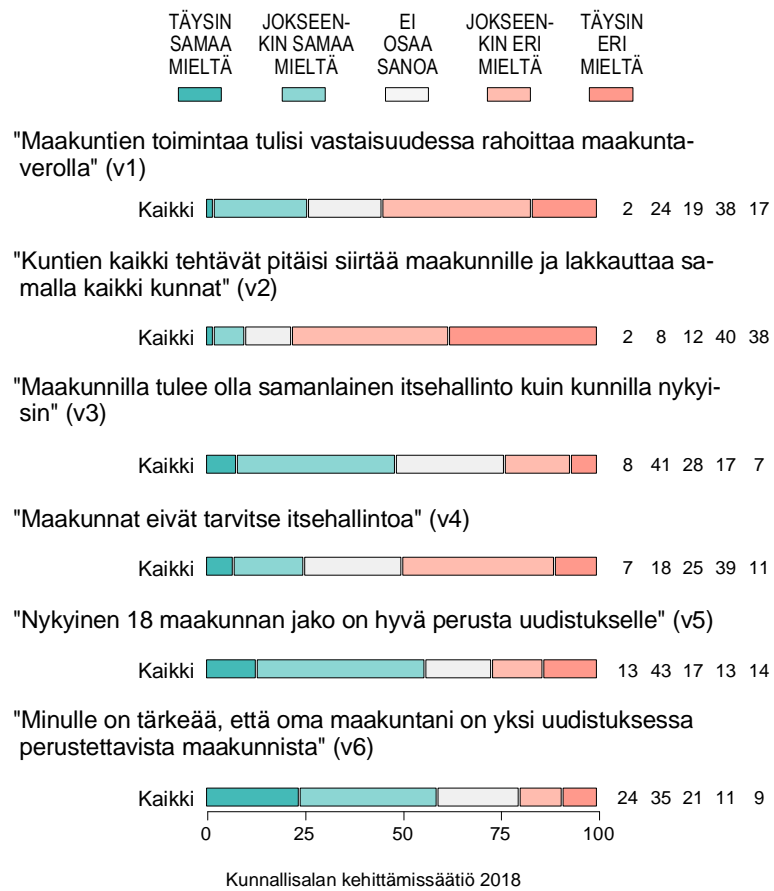
Kuvio 2-17. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KAINUU (%).

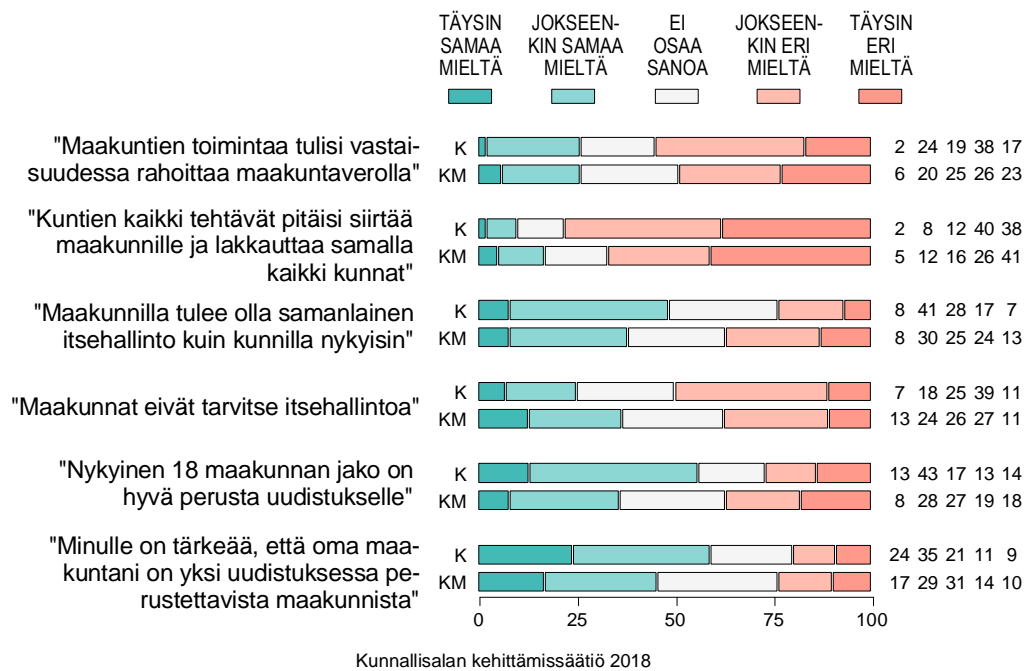
Kuvio 2-17v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KAINUU (K) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 3-17. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KAINUU (%).

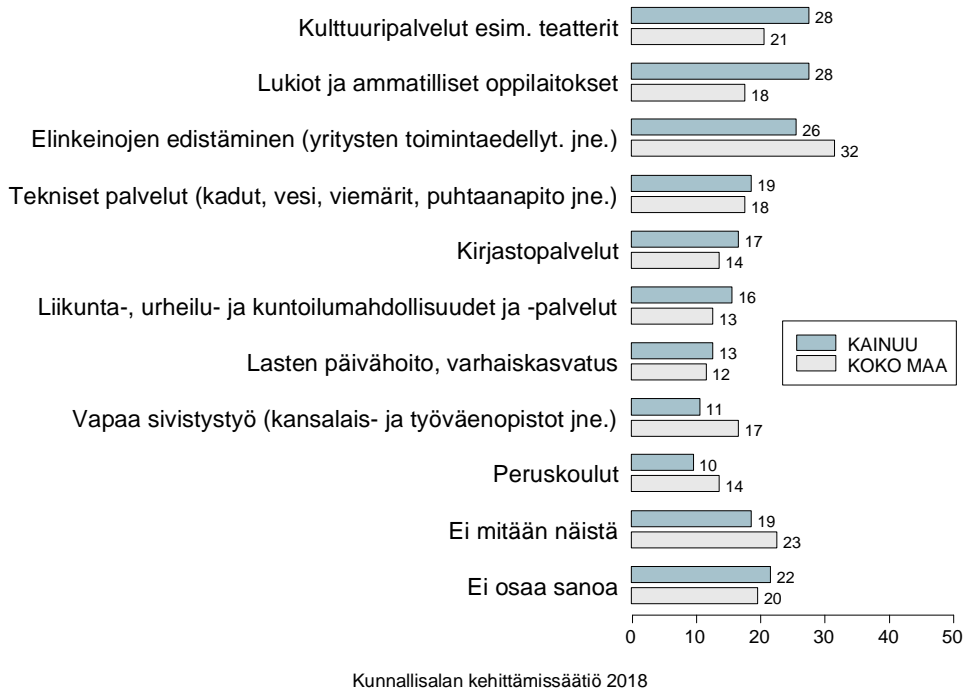
Kuvio 3-17v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KAINUU (K) vs. KOKO MAA (KM, %).

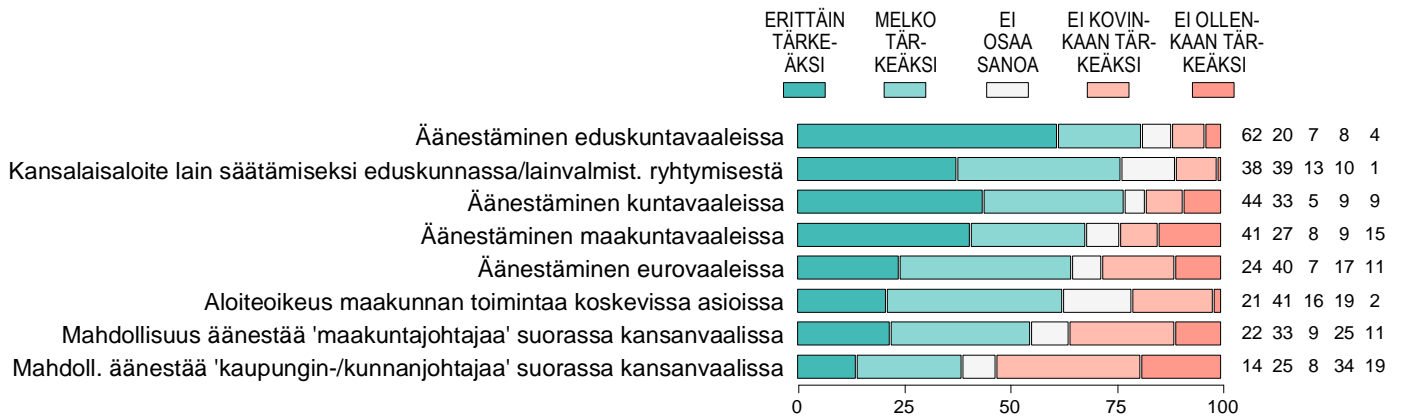
Kuvio 4-17. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: KAINUU (%).

Kuvio 4-17v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: KAINUU vs. KOKO MAA (%).

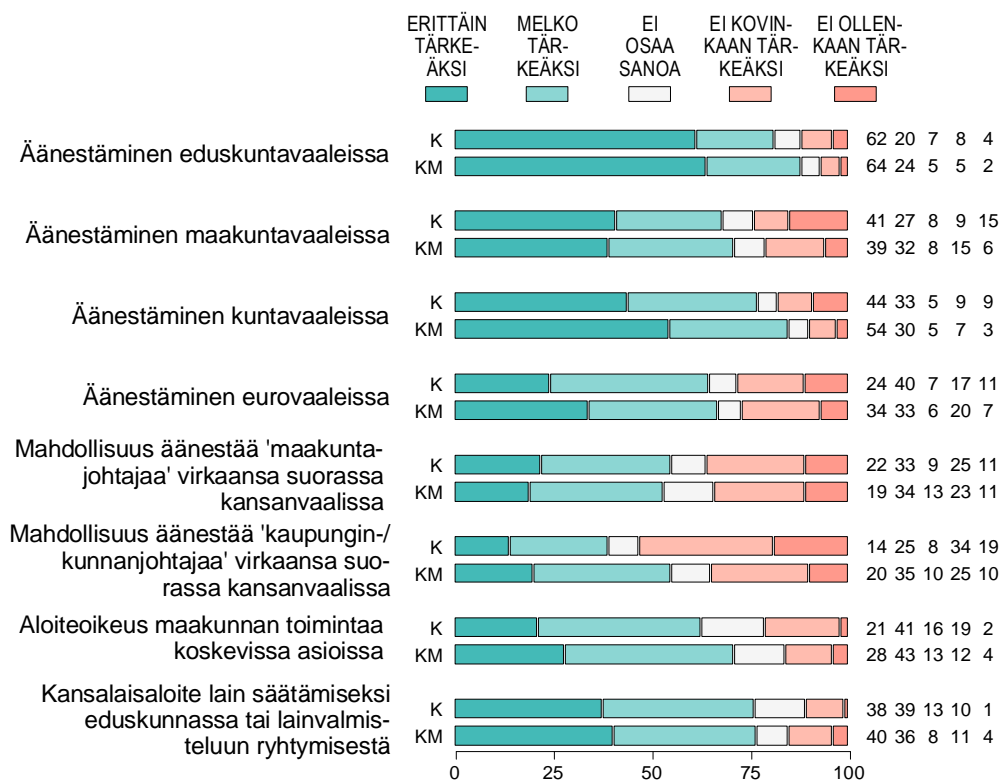

Kuvio 5-17. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: KAINUU (tekstejä osin lyhennetty, %).

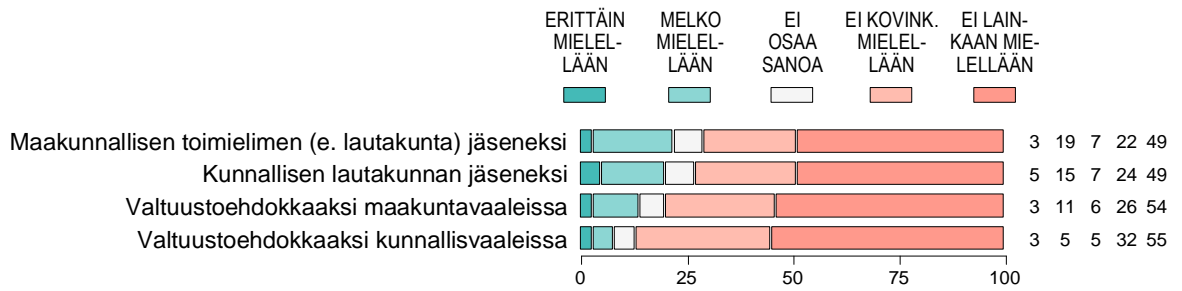
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-17v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: KAINUU (K) vs. KOKO MAA (KM, %).

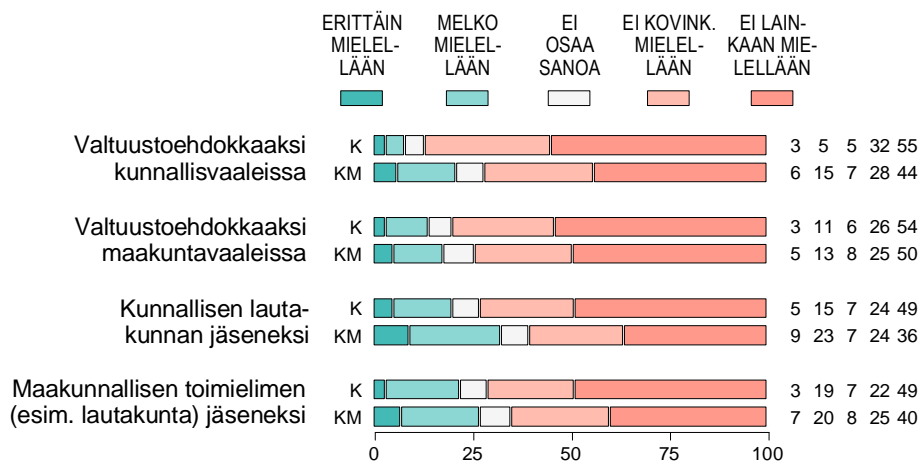
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 6-17. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: KAINUU (%).

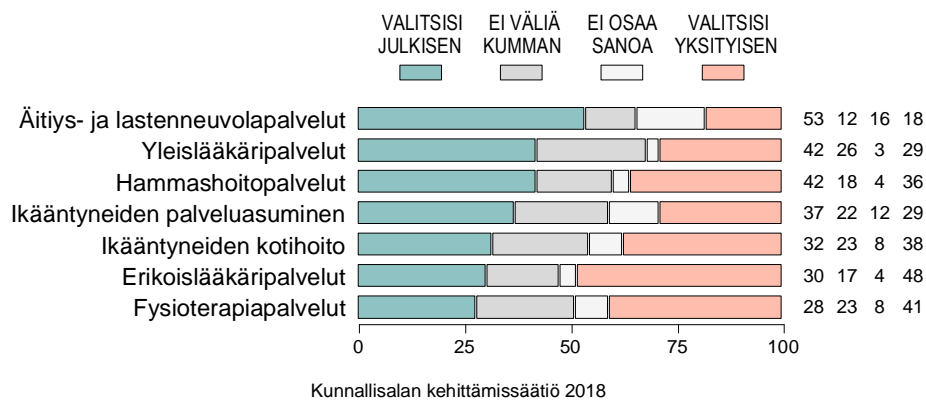
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 6-17v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: KAINUU (K) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 7-17. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: KAINUU (%)

Kuvio 7-17v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: KAINUU (K) vs. KOKO MAA (KM, %)

